Nokian Lintukoulu 2008

Kuva: Markku Selin

Oppaina useilla Nokian lintukoulun retkillä toimivat Kaija Helle ja Anne Viitalaakso-Kaasalainen

Nokian Lintukoulu aloitti toimintansa vuonna 2003.
Vuosi 2008 oli kuudes toimintavuosi.

Retkiä ja tapahtumia oli paljon vuonna 2008 ja niitä olivat järjestämässä Pirkka Lappalainen, Anne Viitalaakso-Kaasalainen, Kaija Helle ja Tarja Riihitupa sekä rengastusreissuista on vastannut Mikko Honkiniemi.

Nokian Luonto ry ja Pirkanmaan Lintutieteellinen yhdistys ry ovat lintukoulun taustajärjestöt.

Tiedotusasioista on vastannut Anne Viitalaakso-Kaasalainen.
Sähköpostilista on ollut tehokas tiedon välittäjä kuten tekstiviestitkin.
Nokian Uutisten YhtäKöyttä-palstalla on tiedotettu tapahtumista ja myös toimittajat ovat tehneet juttuja retkistä.

Pirkanmaan Luonnonsuojelupiiri on ollut tukemassa toimintaa aktiivisella ilmoittelullaan, josta kiitokset Tuire Laurinollille! Ilmoitukset ovat olleet ajantasaisesti Nokian Luonto ry:n saamilla nettisivuilla.

PiLy:n sivuilla on Peter Uppstu ilmoittanut retkistä ja tulossa on myös sinne lintukoululle oma nettisivu.
PiLy on tilannut Lintuviesti-lehden lintukoululle ja ilmoittanut Lintuviesti-lehdessä tapahtumista.

BirdLife Suomi ry on mukana toiminnassa, sillä Anne toimii retkikummina ja siksi materiaalia on saatu myös BirdLife Suomelta.

Mukana on ollut paljon eri ikäisiä ihmisiä Nokialta sekä muualtakin Pirkanmaalta. Perhekeskeinen toiminta on painottunut.
Lämpimät kiitokset kaikille Nokian lintukoulun toiminnassa mukana olleille!

Yhteystiedot:
- Pirkka Lappalainen, 050 5176902, e-mail: pirkka(at)pirkkalappalainen.fi
- Anne Viitalaakso-Kaasalainen, tel. 040 821 6613, e-mail: anni.kaasalainen(at)koti.soon.fi
- Tarja Riihitupa, tel. 040 544 3900, e-mail: tarja.riihitupa(at)pp.inet.fi
- Kaija Helle, tel. 040 5154557 e-mail: kaija.helle(at)sll.fi

Hyviä hetkiä luonnossa!

Nokian Lintukoulun toiminta 2008

Loppiaisralli 6.1.2008

PiLy:n järjestämään loppiaisralliin osallistuttiin kahdella joukkueella. Tarja ja Martti Riihitupa, Harri Laurila, Kaija Helle ja Anne Viitalaakso-Kaasalainen tulivat joukkuekisassa kolmanneksi havaitsemalla 27 lajia. Kierreltiin Nokialla ja Hämeenkyrössä. Toiseen lintukoulun neljänneksi tulleeseen joukkueeseen kuuluivat: Pirkka Lappalainen, Annika Rossi ja Mikko Honkiniemi.

Sää oli lauha.
Havainnoista jäi erityisesti mieleen teeret, jotka olivat aivan tien vieressä pellolla ruokailemassa sekä varpuspöllö, joka istui langalla lähellä hiiripöllöä. Siispä nähtiin kaksi pöllöä lähes samaan aikaan.

Pihabongaus 26.-27.1.2008

BirdLife Suomi ry järjesti valtakunnallisen pihabongaus-tapahtuman ja siihen otettiin osaa myös Nokialla.

Kuva: Harri Laurila
Laulujoutsenet sulassa

Talvinen koskikara-retki 3.2.2008

Heinijärven läheisyyteen tehtiin talvinen retki puron vartta seuraten. Mukana oli 14 henkilöä, joista kolme oli alle 10-vuotiasta poikaa.

Oppaina toimivat "retkikummi" Anne ja Kaija.

Myrskymyräkän jälkeen lunta oli tullut paljon ja kahlattiin puronvartta lumihangessa välillä upoten. Hiljaista oli talvisessa metsässä. Aurinko paistoi ja saamme nauttia lumisesta maisemasta. Reitin varrelta tarkastimme kaksi varpuspöllön pönttöä, jotka olivat kuitenkin tyhjät. Myyrien ja hiirien jälkiäkään ei metsässä näkynyt.

Metson jälkiä löysimme ja kerroimme kanalinnuista muutenkin. Orava oli tiputellut kuusesta vuosikasvaimia syödessään silmuja, kun kuusenkäpyjä ei juuri ole. Metsässä lauleskelivat sentään töyhtö- ja sinitiainen, mutta koskikaraa ei löytynyt, vaikka se toisinaan on tällä purolla. Jouduimme jättämään retken Porrasjärvelle pois, kun lunta oli niin paljon, että pienimmät eivät olisi jaksaneet enää kahlata.

Evästauon pidimme puron lorinaa kuunnellen. Takaisin tulo oli helpompaa, kun ura oli jo valmiina.

Kehotimme retkeilijöitä, että menevät esim. Siuronkoskelle tai Laajanojalle etsimään koskikaraa. On hauska hiipiä purojen varrella ja etsiä koskikaroja, jotka niiailevat ja iloisesti tirskahtaen tervehtivät retkeilijää.

Kuva: Markku Rantala
Koskikara

KUUKKELIRETKET

Oppaana Kaija Helle

- 10.2. kuukkeliretkellä oli mukana yksi perhe Kaijan kanssa, kun toteutettiin toiveita. Ja kuukkelit esittäytyivät! Nähtiin myös harmaapäätikka, riekko ja töyhtötiais-perhe sekä muita tiaisia.
- 17.2. kuukkeliretkellä oli väkeä enemmän, sillä se oli Pirkanmaan Luonnonsuojeluliiton ja PiLy:n yhteinen retki Orivedelle.

Kuva: Tarja Riihitupa
Kuukkeli on häviämässä Pirkanmaalta

Talvilintulaskenta, petolintuseuranta ja lintuatlas

Vuonna 2008 jatkettiin Lintulaskentaa Nokian Kauniaisten reitillä ja jatkettiin petolintu- ja lintuatlas-kartoituksia Nokian ruuduilla.

- 04.01.2008 lintulaskennassa Kauniaisten reitiltä löytyi 20 lajia. Harvinaisin havainto oli räkättirastas. Varpushaukka sujahti myös havainnoijan näköpiiriin.
- 02.03.2008 lintulaskennassa Kauniaisissa oli mukana Kaija Helle, Kati-Kaisa Purhonen ja Anne Viitalaakso-Kaasalainen. Lajeja löytyi 17. Sää oli melko tuulinen. Sinitiaisia tuntui olevan runsaasti. Viherpeippo voitti kuitenkin yhdellä eli niitä laskettiin reitiltä 27 yksilöä.

Kuva: Reijo Lähteenmäki
Sinitiainen

PÖLLÖRETKET

Helmi- ja maaliskuussa tehtiin useita pöllöretkiä.

- 22.2. Lähdettiin Nokian ”korpeen” kuuntelemaan pöllöjä pienellä porukalla. Tämä retki oli ns. toivomusretki. Kuultiin kolmen helmipöllön puputusta ja kahden lehtopöllö-parin huhuilua. Anne vihelteli ja pöllöt vastailivat vaimeasti. Kuu oli kerrassaan komea!
- 14.3. Pöllöretki aloitettiin paistamalla makkaraa nuotiolla Mouhijärven Salmissa, Otamussillan laavulla.

  Oppaina olivat Kaija Helle ja Anne Viitalaakso-Kaasalainen. Osallistujia oli **23** ja autoletka oli pitkä. Saldo: Lehtopöllöjä 4, helmipöllöjä 3 ja viirupöllöjä 1 sekä lisäksi kuultiin hieno laulujoutsenten huutelu Otamusjoella.
- 15.3. Pöllöretki Tottijärven kirkolta lähiseuduille. Oppaana Mikko Honkiniemi. Läsnä 8 henkilöä. Huuhkaja ja lehtopöllö olivat äänessä pikkupakkasessa ja viimassa. Retkeilijöistä osa pyysi päästä mukaan rengastuksille.
- 28.3. Varpuspöllö-kävely. Oppaana Pirkka Lappalainen. Läsnä 8 henkilöä. Mukana oli myös Nokian Uutisten toimittaja, Pipsa Palander. Tutkittiin pönttöjä. Pirkka vihelteli pillillä, mutta ei vastausta. Myyränjälkiä oli kuitenkin metsissä. Toivottavasti varpuspöllöillä on parempi pesimistulos kuin vuonna 2007, jolloin pesi vain 3 varpuspöllöä Nokialla. Kuultiin vain joutsenet ja huuhkaja vaimeasti, mutta mukavaa oli hiippailla pimeässä yössä. Pirkka kertoili mm. varpuspöllöjen päättömistä kihlajaislahjoista!

Kuva: Markku Rantala
Hiiripöllö tähystää

Kevätmuuton seurantaa

Kuva: Markku Selin
Kanadanhanhet Siurossa

Kevätmuuttoa seurattiin niin Nokialla kuin lähikunnissa.

Kurkimuutto hajaantui usealle päivälle samoin kuin hanhimuuttokin.
Aurinkoiset huhtikuun loppuviikot hemmottelivat lintujen tarkkailijoita. Jäät lähtivät järvistä aikaisin.
Käytiin pienillä porukoilla lintutorneilla ja kuljettiin maastossa etsimässä atlashavaintoja.
Laitettiin linnunpönttöjä puihin.

Osallistuttiin Pirkanmaan luonnonsuojelupiirin kevätretkelle Poriin 3.5.2008.

Knuutilan tornilla kiikaroitiin 26.4.

Kuva: Harri Laurila
Sääksi kalastaa.

Nokian lintukoulun järjestämässä lintutapahtumassa 26.4. klo 13-15 Siuron Knuutilan lintutornilla oli mukana parikymmentä henkilöä. Mukana oli eri-ikäisiä lintuharrastajia 5-vuotiaista kaksospojista lähtien.
Ilahduttavan moni oli liikkeellä polkupyörällä. Sää oli upea!
Tornille kuultiin kaulushaikaran puhallukset, nähtiin fasaani-koiras, pikkutikka ja ylilentävät kurjet sekä tietysti tuiki paikalliset lajit.
Tiltaltti tiputteli Knuutilassa kevätääniä harvakseltaan. Niittykirvinen lenteli lähipelloilla.
Siirtyessämme tornilta Siuron Naarlahdelle näimme kuinka sääksi nousi Knuutilan rannasta iso kala kynsissään, nosti korkeutta ja lähti Ruutanan suuntaan.
Pajusirkku istahti pajupensaan oksalle ihan lähelle ja lauleli myöhemminkin näkösällä. Pojat opettelivat katselemaan kaukoputkella vesilintuja ja vähän lentokonettakin.
Kalatiira-pariskunta oli saapunut Siuroon ja ilmoitti tulostaan lokeille ja muille vesilinnuille.
Naarlahden rannasta Niemisen Tarja löysi mustakurkku-uikun ja se huipensi retkipäivän!

Siuron Ruutanalla ilveksiä ja lehtokurppia

Nokian lintukoulun iltaretki Siuron Ruutanajärvelle tehtiin torstaina 22.5. klo 18 alkaen. Lähdettiin Riuttanmäenkadulta.

Retken vetäjänä toimi Pirkka Lappalainen. Retki tehtiin Nokia-viikolla, jonka ohjelmasta tiedotettiin hyvin.

Läsnä oli 27 henkilöä; ikähaitari 6 - 70 v.

Tarkkailtiin metsän lintuja.
Kuultiin lehtokurppa, palokärki, kirjosieppo, 25 telkkää, mustarastas, metsäviklo, punarinta, käpytikka ja sepelkyyhky eli havaittiin lintuja niukasti.

Ilveksen jälkiä on alueelta löytynyt talviaikaan.

Kahviteltiin ja paistettiin makkaraa.

Kuva: Kirjosieppo vauhdissa
Reijo Lähteenmäki

Parikkalan Siikalahden retki 23.-25.5.2008

Nokian lintukoulun viikonloppuretki Parikkalan Siikalahdelle oli oppaillekin hienoin elämys vuosikausiin Suomen kauniissa luonnossa! Nuorin retkeläisistä oli kolmasluokkalainen Joel-poika, joka olisi ollut siellä kuulemma vaikka viikon.

Sää oli hieno. Karjalan kevät oli myöhemmässä kuin Hämeessä. Puista löysi vielä linnut, sillä lehti ei ollut ehtinyt kunnolla esiin.

Metsähallituksen kämpän vieressä teltassa tarkeni nukkua kaksi yötä mukavasti yöpakkasesta huolimatta. Luhtakerttunen lauloi satakielten kanssa teltan vieressä ja kaulushaikarat puhalsivat läpi yön.
Aamuisin Trangian hautoessa aamupuuroa kävi kuhankeittäjä sanomassa hyvää huomenta. Karjalan käet kukkuivat ja pikkulokit kirkuivat. Korvia huumaava konsertti ja silmiä kirveltävä tiirailu innosti vain etsimään lisää lintuja.

Näimme tai kuulimme yli 100 lintulajia retken aikana.

Kuva: Margit Sundqvist
Parikkalan Siikalahden tornilla

Elämyksiä Parikkalassa
- Siikalahden ja Tarassiin torneilla

Luhtakana, jänkäkurppa, suopöllö ja luhtahuitti löytyivät Siikalahden tornin läheltä öisin. Perhosharrastajan lamput valaisivat lähimetsää. Mustakurkku-uikkuja oli ainakin neljä paria Siikalahden tornin lähellä. Piilokojusta ne näki aivan vierestä. Nuolihaukkoja näimme yhtaikaisesti kuusi ja ruskosuohaukka-pareja oli lähistöllä ainakin kolme pariskuntaa. Kalasääsket kalastelivat järvillä. Päivällä kiertelimme Siikalahdella pikkujärvien lintutorneja Venäjän rajaa hipoen. Törmäpääsky-yhdyskunta majaili rajalla. Näimme yli viisisataa valkoposkihanhea laiduntamassa Pohjanrannan tornin lähellä pellolla. Upea näky! Mustaviklon ja muita kahlaajia löysimme Tarassiin tornin vierestä lietepellolta. Valkoselkätikkametsä antoi elämystä jokaiselle...

Kuva: Margit Sundqvist
Siikalahden harvinaisuus

Kuva: Margit Sundqvist
Tarassiin tornilla tuulee

Varpuspöllön poikasten rengastus 5.6.2008

Kiersimme Annika Rossin ja Mikko Honkiniemen rengastusmatkassa kahdella varpuspöllön pöntöllä. Molemmissa paikoissa oli pöllöllä seitsemän poikasta, jotka saivat kihlat jalkoihinsa. Meitä oli yhteensä 8 tällä retkellä; ja useimmille tämä oli ensimmäinen havainto varpuspöllöstä.
Toisella paikalla koiras-varpuspöllö tuli saaliin kanssa pesän vierelle katselemaan rengastusta ja viheltelikin muutaman kerran oksalla. Metsämyyrä oli pöntössä saaliina, joten vilistäjiä liikkuu taas metsissä. Molemmilla paikoilla peipot varoittelivat, lähellä lauloi peukaloinen ja hyttyset inisivät. Kesä!

Kuva: Marianne Nykänen
Varpuspöllön poikasten rengastuksella.

Kuva: Marianne Nykänen
Mikko Honkiniemi rengastajana.

Yölaulajaretket

Kesäniemi 4.6.2008

Kuljun kartanon lähellä rantatiellä kokoonnuttiin klo 21.30 kuuntelemaan yölaulajia. Läsnä oli 15 henkilöä sekä lisäksi oppaat Kaija ja Anne.

Fasaani lähti kohinalla pellon reunasta.
Kyhmyjoutsen ruokaili Piikkilänjärvellä ja emo hautoi lähiruovikossa.
Telkän poikue sousi Kuloveden rannassa.
Punavarpuset lauloivat ja ruokokerttusetkin intoutuivat lopulta ääneen.
Uuttukyyhky puhalsi äkkiä ja kaikki pysähtyivät kuuntelemaan. Hyvä havainto!
Kuovit ja kurjet huusivat pelloilla. Töyhtöhyypällä oli poikaset Kesäniemessä.
Ruskosuohaukkakin kävi esittäytymässä.

Nuorimmat pojat näkivät vesipäästäisen ojalla.
Jäimme katselemaan pitkäksi aikaa, kun kolme rusakkoa loikki pelolla. Siinä taisi olla kaksi urosta ja yksi naaras, kun melkein tuli nyrkkitappelu kahdelle rusakolle.

Satakieli aloitti verkkaisesti, mutta tahti kiihtyi keskiyötä kohti. Loppujen lopuksi ynnäsimme 12 satakieltä, jotka kuulimme Kesäniemeen.

Puolen yön jälkeen suuntasimme Siuron Knuutilaan kuuntelemaan viitakerttusta. Inttäen ja jankuttaen se lauloi omaa taidokasta lauluansa. Kaulushaikara puhalsi ahkerasti vielä. Aika hiljainen oli yölaulajien konsertti. Muutama satakielikin ilmoitti olevansa Knuutilan kartanon puistossa.

Kuva: Harri Laurila
Kurki suolla.

Kehrääjäretkellä 18.-19.06.2008

Kuva: Tarja Riihitupa
Kehrääjäretken usvaista kesäyötä

Kehrääjäretkellä Hämeenkyrössä

Kehrääjäretken oppaana oli Tarja Riihitupa.
Mukana oli 8 henkilöä.
Kehäkukan pihassa kokoonnuttiin 18.6. klo 22.00.
Siellä kuulimme punavarpusen ja punakylkirastaan laulua.

Lentokentän maastossa laavulla paistettiin makkarat ja syötiin eväät.
Lehtokurppa lensi yli kurnuttaen. Käki kukkui.
Sitten kuului ensimmäinen tasainen surraava ääni: kehrääjä!
Samassa kuului viirupöllön poikasen kerjuuääni. Poikaset istuivat kuvauksellisesti männyn oksilla.
Melkein unohdimme, että olimme kehrääjiä tulleet kuuntelemaan, niin hyvin poikue varasti huomiomme. Jätimme viirupöllön pojat odottamaan ruokaa ja lähdimme nauttimaan kehrääjien unettavasta surinasta.

Matkalla kuulimme huuhkajan huhuilun, sarvipöllö-poikueen piipittävät äänet, ruisrääkän narinan ja viitakerttusen jankuttavat, mutta ihastuttavat matkinnat.

Retki oli oikein mukava. Takaisin palasimme noin kolmen aikaan aamuyöllä.

Kuva: Harri Laurila
Viirupöllön pojat

Atlas- metsä- ja pyöräretkiä

Heinäkuussa tehtiin muutama atlaskartoitusretki autoillen. Näin saatiin korotettua muutamien kauempana olevien, huonosti tutkittujen ruutujen pesintäindeksejä.
Pyörä- ja metsäretkillä havainnoitiin lintuja atlasruutu- ja petolintukartoituksia ajatellen. Ohessa tutkailtiin myös kaunista luontoa, sillä teiden reunoilla kukkivat erityisen näyttävästi päivänkakkarat ja kellokukat.

Kuva: Anne Viitalaakso-Kaasalainen
Haarapääsky ruokkii neljää poikastaan.

Kuva: Anne Viitalaakso-Kaasalainen
Kaija kiikaroi kaislikossa.

Lintujen tarkkailua Knuutilan lintutornilla 3.9. 2008

Kuva: Reijo Lähteenmäki
Tuulihaukan poikanen on lähtenyt pesästä.

Siurossa lintutornilla oli kiikaroimassa kymmenen henkilöä, joista suurin osa oli pilyläisiä. Mukana olivat Kaija Helle, Anne Viitalaakso-Kaasalainen, Pirkka Lappalainen sekä lintuharrastajista Hely Huhtala, Markku Harju, Jari Mattila ja Harri Laurila.

Kanadanhanhet lensivät ylitse. Rastaita oli runsaasti. Niittykirviset ilmoittivat ist-äänillään olevansa paikalla.

Tuulihaukka lekutteli Knuutilassa. Myös varpushaukka vilahti tornin ohitse. Harmaalokkeja meni muutama parvi ohitse. Silkkiuikku sukelteli Kulovedellä.

Melko hiljaista oli ilta-aika lintujen tarkkailuun, mutta oli mukava vaihtaa kuulumisia.

Syyslintulaskentaa 8.11.2008

Kuva: Reijo Lähteenmäki
Töyhtötiainen

Aamulla 8.11.2008 klo 9.00 lähdettiin kävelemään Kauniaisista Huhtivalkamantietä kahdeksan kilometrin pituista reittiä.
Laskettiin kaikki havaitut linnut ja linnunäänet. Laskenta on osa Helsingin Yliopiston Eläinmuseon linnustonseurantatutkimusta.

Varpusia oli vielä Kauniaisten kartanolla. Varpuspöllö vihelteli lähistöllä. Pohjantikka-koiras nakutteli kuivuneita kuusia reitin varrella. Yhteensä nähtiin 23 lajia.
Kahvit juotiin loppumatkasta. Kolmen tunnin kierros huipentui tihkusateessa merikotkan näkemiseen.

Varpuspöllöjen pönttötarkistuksia 15.11.2008

Kuva: Reijo Lähteenmäki
Metsämyyrä ruokinnalla.

Pirkka Lappalaisen ohjaamalla pönttötarkastusretkellä Nokian Sarkolan suunnalla oli pieni porukka mukana. Tutkittiin varpuspöllöjen myyrävarastoja ja puhdistettiin pönttöjä.

Vain yhdestä pöntöstä löytyi varastoa ja toisesta varpuspöllön makuukuoppa.

Myyräkannat ovat kasvussa, joten seuraavasta vuodesta on tulossa varpuspöllöjen kannalta hyvä pesintävuosi.

Oli mukava reissu, vaikka sää oli sateinen.

Lintukoulun pikkujoulu 16.11.2008 kodalla Vesilahdessa

Kauden päättäjäisretkellä oli mukana 12 henkilöä. Vierailtiin Paula ja Matti Tuomolan luona Vesilahden Vakkalassa. Aistimme myös kylän vanhaa historiaa. Elias Lönnroth oli opettanut lapsia tilan pirtissä aikoinaan.
Kuljimme muutaman kilometrin lenkin katsomassa vanhaa kanahaukka- ja pohjantikkametsää. Maasta löytyi pudonneena rastaanpesä. Syysmyrsky oli lakaissut puita nurin. Sammalet hehkuivat. Suppilovahveroita ja kantarelleja kerättiin evääksi.

Kodalla Paula keitti nokipannukahvit ja paistoimme makkarat.

Lintukoulun vuosi on ollut antoisa ja tämäkin retkipäivä jäi mukaviin muistoihin.
Kiitos kaikille mukana olleille!

Kuva: Anne Viitalaakso-Kaasalainen
Sammalmetsässä riittää tutkimista.

Kuva: Anne Viitalaakso-Kaasalainen
Paula tarjosi nokipannukahvit lintukoululaisille.